

Jernbaneverket
Postboks 4350
2308 HAMAR

Att.: Åse Westin

Postboks 7113 St. Olavs plass
NO-0130 Oslo

Besøksadresse:
Karl Johans gate 41 B, Oslo
Telefon: 22 99 59 00
Telefaks: 22 99 59 03
post@sjt.no
www.sjt.no

Saksbehandler: Kemal Zulovic, 22995958
Vår ref.: 14/895-3
Deres ref.: 201404301
Dato: 26.09.2014

Høringssvar Network Statement 2016

Statens jernbanetilsyn viser til Jernbaneverkets (JBV) høringsbrev av 1. september 2014 vedrørende Network Statement 2016, 13. utgave.

Vi vil innledningsvis påpeke at Statens jernbanetilsyn i henhold til fordelingsforskriften § 9-5 utøver tilsyn og kontroll med at Jernbaneverket oppfyller vilkårene i forskriften, herunder krav om nettveiledning og innhold i denne som fremgår av fordelingsforskriften §§ 2-1 og 2-2. Innspillene i dette høringssvaret må betraktes som generelle kommentarer til hvordan Network Statement og relaterte prosesser kan utbedres, og ikke et tilsyn med, eller godkjenning av, innholdet i Network Statement 2016.

Statens jernbanetilsyn har gjennomgått høringsversjonen av Network Statement 2016 og har merket seg endringer fra den forrige utgaven, deriblant inkluderingen av nye prioriteringskriterier for tildeling av ruteleier ved overbelastet infrastruktur.

I det videre gis det overordnede kommentarer til deler av innholdet i utkastet til Network Statement 2016. Noen av kommentarene er sammenfallende med kommentarer gitt i høringen av Network Statement 2014, se brev til JBV av 27.09.2012 med ref. 12/2815-2.

Serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester

Statens jernbanetilsyn understreker at tilgang til serviceanlegg og de tjenester som tilbys der er av stor betydning for at jernbaneforetakene skal kunne levere sitt produkt til sluttbrukerne, både innen person- og godstransport. Hensikten med reguleringene i fordelingsforskriften og i direktiv 2012/34/EU om opprettelse av et felles europeisk jernbaneområde når det gjelder serviceanlegg, er å legge til rette for at jernbaneforetakene gis tilgang til et bredt spekter av serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester på ikke-diskriminerende vilkår. For å sikre ikke-diskriminerende tilgang til serviceanlegg er det nødvendig med lett tilgjengelig og detaljert offentlig informasjon om bl.a. adgangsvilkårene, de tjenestene som tilbys på hvert enkelt anlegg og hvem som tilbyr tjenestene. Informasjon om serviceanlegg, jernbanerelaterte tjenester og bestemmelsene for tilgang til disse skal inngå i Network Statement. Statens jernbanetilsyn er av den oppfatning at informasjonen bør utarbeides med særlig hensyn til potensielle og nyetablerte

aktører som kan ha dårligere kjennskap enn allerede etablerte aktører til infrastruktur og tjenester i det norske jernbanemarkedet.

Statens jernbanetilsyn er av den oppfatning at informasjonen om serviceanlegg og jernbanerelaterte tjenester i høringsutgaven av Network Statement 2016 er mangelfull.

Eksempelvis er informasjonen om eierskapet til jernbanegodsterminaler i kapittel 3.6.2 og 5.3.1.2 mangelfull og tvetydig. I kapittel 3.6.2 angis det at *"eierskapet til jernbanegodsterminaler er i hovedsak fordelt mellom NSB AS og Jernbaneverket, [...]"*, mens det i 5.3.1.2 skrives at *"per november 2008 er NSB eier av de fleste jernbanegodsterminaler i Norge"*. Denne uklarheten bør rettes slik at informasjonen er enhetlig og korrekt. Videre bør det henvises til dagens eierstruktur på jernbanegodsterminaler og ikke til situasjonen i 2008.

I kapittel 5.3.1.2 om godsterminaler står det *"for nærmere informasjon om godsterminalene og hvilke tjenester som ytes ved disse – se kapittel 3.7"*. Den korrekte referansen burde være til kapittel 3.6.2. I kapittel 3.6.2 blir leseren henvist videre til vedleggene 3.7.1 – 3.7.6 for *"nærmere detaljer om eierskapet på den enkelte terminal samt hvilke tjenester som tilbys der [...]"*. Vedleggene gir imidlertid i liten grad nærmere detaljer om hvilke tjenester som tilbys på den enkelte terminal. Statens jernbanetilsyn anbefaler at JBV inkluderer informasjon om hvilke tjenester som faktisk tilbys, og ikke bare en oversikt over hvilke løfteanordninger osv. som er tilgjengelig. Videre bør også vedleggene gi informasjon om hvilke selskaper som driver/er operatører på de ulike terminalene, og angi kontaktinformasjon for disse. Tilsynet er bl.a. kjent med at Cargolink er operatør ved flere terminaler, men dette fremkommer ikke av Network Statement 2016.

Fordelingsprosessen - prioriteringskriterier

I utkastets 4.4.2 om tvisteløsningsordningen fremgår det at JBV vil fordele infrastrukturkapasitet på en slik måte at den i størst mulig grad ivaretar transportens betydning for samfunnet. JBV uttaler at *"[d]ette gjøres ved å benytte metode for samfunnsøkonomisk modell for verdsetting av ruteleietildeling, beskrevet i vedlegg 4.4.2"*.

Tilsynet ser positivt på at JBV synes å legge opp til å fordele infrastruktur basert på samfunnsøkonomiske vurderinger ved overbelastet infrastruktur. Det er derimot uklart hva prioriteringskriteriet er. Tilsynet antar at det detaljerte prioriteringskriteriet er at den søkeren som tilfører størst samfunnsøkonomisk verdi basert på JBV's modell tildeles ruteleiet. Dette bør komme tydeligere frem av Network Statement slik at aktører og søkere kan forstå hvordan den samfunnsøkonomiske modellen vil bli brukt under kapasitetsfordelingsprosessen.

Det er viktig for søkere at de på forhånd forstår hvordan JBV vil behandle søknadene om ruteleie for lettere å kunne legge forutsigbare bedriftsplaner. Da den samfunnsøkonomiske modellen for verdsetting nå blir en del av søknadsprosessen, blir det dermed også viktig at søkere har en forståelse for hvordan metoden kommer til anvendelse ved konfliktsituasjoner. For å øke forståelsen anbefaler tilsynet at beskrivelsen av modellen utdypes i vedlegg 4.4.2 om metode for samfunnsøkonomisk verdsetting av ruteleiefordeling, ved f.eks. å inkludere typetilfeller som viser utfallet av forskjellige konflikter.

Videre er det etter tilsynets mening vanskelig å forstå hvordan fordelingsprosessen skal foregå på de ulike stadier utfra den foreliggende informasjonen i utkastet. Det vises spesielt til

sammenhengen mellom prioriteringskriterier som brukes ved overbelastet infrastruktur (4.4.3.3), i samordningsprosessen (4.4.1) og tvisteløsningsordningen (4.4.2).

Tilsynet mener at det ikke bør legges til grunn ulike prioriteringskriterier i kapasitetsfordelingsprosessen, og at transportens betydning for samfunnet bør være det overordnede prioriteringskriteriet på alle stadiene som inngår i kapasitetsfordelingen. Dersom JBV legger ulike kriterier til grunn i de ulike prosessene vil det bidra til lite forutsigbarhet for jernbaneforetakene. Statens jernbanetilsyn anbefaler derfor at JBV i Network Statement utdyper og forklarer sammenhengen mellom prioriteringskriteriene som angis i forbindelse med samordningsprosessen og tvisteløsningsordningen.

Uferdige og utdaterte kapitler og vedlegg

Tilsynet har merket seg at flere av kapitlene i Network Statement 2016 står tomme eller har et uferdig preg, bl.a. kapitlene 2.3.3 om kontrakter for søkere, 4.9 om kapasitetsfordeling til servicefasiliteter og 6.4. financial penalties and incentives, og at informasjonen i vedleggene er utdatert. Videre er det lagt inn henvisninger til direktiv 2012/34/EU i flere av kapitlene uten ytterligere forklaringer. Etter tilsynets oppfatning bør nettveiledningen med vedlegg i størst mulig grad være ferdigstilt og oppdatert før den sendes ut for samråd med berørte parter.

Med hilsen

Mona Ljunggren
Seksjonssjef markedsovervåkning
Juridisk avdeling

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur